

Kursplan

Nämnden för lärarutbildning

Institutionen för svenska språket

1SSÄ04 Svenska som andraspråk II – inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 30 högskolepoäng

Swedish as a second language II – for upper secondary teachers, 30 credits

Huvudområde

Svenska som andraspråk

Ämnesgrupp

Svenska som andraspråk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd 2011-10-18

Senast reviderad 2013-08-28 av Institutionen för svenska språket. Revidering p g a redaktionella ändringar.

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2014

Förkunskaper

Svenska som andraspråk I – inriktning mot arbete i årskurs 7–9, 1–30 hp (1SSÄ01) eller Svenska som andraspråk I – inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 1–30 hp (1SSÄ02)

Mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- identifiera och analysera aspekter av lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik
- diskutera, analysera samt göra ämnesdidaktiska ställningstaganden i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för.

I övrigt gäller målen enligt nedan.

Övergripande mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- utföra en kontrastiv språkanalys
- redogöra för hur läs- och skrivinlärning på första- såväl som på andraspråket går till
- konstruera och utföra interimspråksanalyser på vuxna andraspråksinlärare
- bedöma och betygssätta andraspråkselevs muntliga och skriftliga produktion utifrån gällande styrdokument

- analysera läromedelstexter så att man kan anpassa de texter man använder i skolan efter andraspråkselevernas kunskapsnivå
- diskutera vad tvåspråkighet innebär för individen och ha goda kunskaper om existerande minoritetsspråk i Sverige
- utforma en kortare vetenskaplig uppsats som har tydlig anknytning till ämnet svenska som andraspråk, försvara den samt opponera på annan students uppsats.

Delkurs 1. Interimspråksutveckling och språktypologi, 4,5 hp

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- redogöra för aktuell svensk och utländsk interimspråksforskning
- utföra interimspråksanalyser av andraspråksinlärares texter
- utföra språkanalyser av andraspråksinlärares texter med ett kontrastivt och språktypologiskt fokus

Delkurs 2. Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna

- redogöra för hur läs- och skrivinläring på andraspråket går till
- redogöra för hur andraspråksinlärares ordinläring kan stöttas
- redogöra för hur man kan genomföra en litteracitetsorienterad och ämnesbaserad undervisning
- analysera skolans läromedelstexter för att utveckla kunskap om hur man kan anpassa valet av texter med hänsyn till utvecklingsnivå.

Delkurs 3. Bedömning och betyg i svenska som andraspråk, 3 hp

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- redogöra för kursplaner och aktuella styrdokument formulerade för andraspråkselever
- redogöra för hur man bedömer andraspråkselevs muntliga och skriftliga produktion
- redogöra för hur man utifrån aktuella styrdokument konstruerar prov anpassade för andraspråksinlärare.

Delkurs 4. Tvåspråkighet, 7,5 hp

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- redogöra för vad tvåspråkighet innebär för individen och samhället
- redogöra för hur den svenska skolan kan ta tillvara den resurs som flerspråkiga elever innebär
- uppvisa kunskaper om minoritetsspråken i Sverige.

Delkurs 5. Uppsats, 7,5 hp

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna

- utforma en kortare vetenskaplig uppsats som har tydlig anknytning till ämnet svenska som andraspråk
- försvara uppsatsen samt opponera på annan students uppsats.

Innehåll

Kursens teoretiska innehåll kopplas till skolans verksamhet genom fältstudier.

Delkurs 1. *Interimspråksutveckling och språktypologi*, 4,5 hp

Kursen omfattar en jämförelse av olika teorier om första- och andraspråksinlärning samt om strategier vid andraspråksinlärning och andraspråksanvändning. Förstaspråkets och andra bakgrundsfaktorerers inverkan på andraspråksutvecklingen samt dess konsekvenser för undervisningen studeras. Kursen omfattar även en interimspråksanalys och en språktypologisk översikt samt ett enskilt studium av ett valfritt invandrarspråks grammatiska struktur i jämförelse med svenska språket.

Delkurs 2. *Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk*, 7,5 hp

Kursen omfattar barns och vuxnas läs- och skrivinlärning på andraspråket inklusive frågor om litteracitet. Andraspråkslevers möten med läromedelstexter och språket i skolan samt språk och kunskapsutvecklande arbetssätt i det flerspråkiga klassrummet studeras.

Delkurs 3. *Betyg och bedömning i svenska som andraspråk*, 3 hp

I delkursen utvecklar studenterna teoretiska och praktiska kunskaper om betyg och bedömning inom ämnet svenska som andraspråk. Aktuella styrdokument studeras liksom muntliga och skriftliga prov av olika slag. Sambanden mellan mål, kunskapsinnehåll, samt bedömning och betygsättning diskuteras.

Delkurs 4. *Tvåspråkighet*, 7,5 hp

Kursen omfattar frågor angående tvåspråkighet samt frågor om språkbevarande faktorer och om språkpolitiska åtgärder. Tvåspråkigheten i den svenska skolan i ett internationellt jämförande perspektiv samt den svenska skolans målsättning att nå aktiv tvåspråkighet behandlas. Även tvåspråkighetens språkliga effekter såsom kodväxling och transfer studeras.

Delkurs 5. *Uppsats*, 7,5 hp

I kursen skrivs en kortare vetenskaplig uppsats på basis av ett insamlat empiriskt material och relevant litteratur. De studerande ska författa en kort uppsats som rör ett begränsat problem med tydlig anknytning till undervisning i svenska som andraspråk. Vidare ska den studerande delta aktivt i seminarier, försvara sin uppsats och själv opponera.

Undervisningsformer

Undervisningen sker i form av föreläsningar samt obligatoriska gruppdiskussioner och seminarieövningar.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För godkänt betyg ska de förväntade studieresultaten vara uppfyllda. För slutbetyget Väl Godkänd krävs väl godkänt betyg på minst 18 högskolepoäng av delkurserna. För studerande som ej godkänts vid ordinarie examinationstillfälle ges möjlighet till ytterligare fyra tillfällen.

Fortlöpande bedömning baserad på skriftlig eller muntlig prövning. Examination av uppsatskursen sker genom att de studerande vid ett seminarium försvarar sin egen uppsats samt opponerar.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till studenterna. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1. *Interimspråksutveckling och språktypologi*, 4,5 hp

Abrahamsson, Niclas. 2009. *Andraspråksinläring*. Studentlitteratur. s. 53–107. 54 s. ISBN 978-91-44-01995-6

Andersson, Lars-Gunnar. 1993. *Språktypologi och språksläktskap*. Skriptor. 68 s. ISBN 91-47-05118-3

Axelsson, Monica. 2010. "Andraspråksutveckling i ett utvecklingsperspektiv". I: Bjar, Louise & Liberg, Caroline (red.). *Barn utvecklar sitt språk*. Studentlitteratur. s. 127–152. ISBN 978-91-44-06743-8

Ballardini, Kerstin, Stjärnlöf, Sune & Viberg, Åke. 1993. *Svensk grammatik på svenska*. Natur & Kultur. 180 s. ISBN 91-27-50149-3

Dahl, Östen. 1979. "Negationens typologi". I: Hyltenstam, Kenneth (red.). *Svenska i invandrarperspektiv*. Liber. 11 s. ISBN 91-40-30181-8

Hammarberg, Bo. 2004. "Teoretiska ramar för andraspråksforskning". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 25–69. 44 s. ISBN 91-44-01108-3

Hyltenstam, Kenneth. 1979. Kontrastiv analys, språktypologi och språkinläring. I: Hyltenstam, Kenneth. (red.). *Svenska i invandrarperspektiv*. Liber. 30 s. ISBN 91-40-30181-8

Källström, Roger. 2012. *Svenska i kontrast. Tvärspråkliga perspektiv på svensk grammatik*. Studentlitteratur. 208 s.

Philipsson, Anders. 2004. "Svenskans morfologi och syntax i ett andraspråksperspektiv". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 117–145. 28 s. ISBN 91-44-01108-3

Strömqvist, Siv. 2010. *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. Hallgren & Fallgren. 142 s. ISBN 978-91-7382-852-9

Svenska skrivregler. Utgivna av Språkrådet. 2008 eller senare. Liber. 263 s.

Tingbjörn, Gunnar. 1979. "Kontrastiv minigrammatik". I: Hyltenstam, Kenneth. (red.). *Svenska i invandrarperspektiv*. Liber. 38 s. ISBN 91-40-30181-8

Didaktisk litteratur

Ekerot, Lars-Johan. 2011. *Ordföljd, tempus och bestämdhet: föreläsningar om svenska som andraspråk*. Gleerups. 186 s. ISBN 91-40-67153-4

Kotsinas, Ulla-Britt. 2005. *Invandrarvenska*. Hallgren & Fallgren. 246 s. ISBN 91-7382-795-9

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 20 s.

Delkurs 2. Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk, 7,5 hp

Bøyesen, Liv. 2006. "Flerspråkighet och läs- och skrivsvårigheter". I: Bjar, Louise & Liberg, Caroline (red.). *Det hänger på språket: lärande och språkutveckling i grundskolan*. Studentlitteratur. s. 401–427. 26 s. ISBN 91-44-03917-4

Franker, Qarin. 2004. "Att utveckla litteracitet i vuxen ålder – alfabetisering i en tvåspråkig kontext". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur, s. 675–706. 31 s. ISBN 91-44-01108-3

Fredriksson, Ulf & Taube, Karin. 2010. Svenska som andraspråk och kulturmöten. I: Bjar, Louise & Liberg, Caroline. (red.). *Barn utvecklar sitt språk*. Studentlitteratur. s. 153–169. 16 s. ISBN 978-91-44-06743-8

Holmegaard, Margareta & Wikström, Inger. 2004. "Språkutvecklande ämnesundervisning". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 539–572. 33 s. ISBN 91-44-01108-3

Kuyumcu, Eija. 2004. "Genrer i skolans språkutvecklande arbete". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 573–592. 19 s. ISBN 91-44-01108-3

Liberg, Caroline. 2010. "Möten i skriftspråket". I: Bjar, Louise & Liberg, Caroline. (red.). *Barn utvecklar sitt språk*. Studentlitteratur. s. 215–236. 21 s. ISBN 978-91-44-06743-8

Lindberg, Inger. 2006. "Med andra ord i bagaget". I: Bjar, Louise. (red.). *Det hänger på språket: lärande och språkutveckling i grundskolan*. Studentlitteratur. s. 57–92. 35 s. ISBN 91-44-03917-4

Reichenberg, Monica. 2006. "Att läsa mellan och bortom raderna". I: Bjar, Louise (red.). *Det hänger på språket: lärande och språkutveckling i grundskolan*. Studentlitteratur. s.213–231. 32 s. ISBN 91-44-03917-4

Strömquist, Siv. 2010. *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. Hallgren & Fallgren. 142 s. ISBN 91-7382-816-5

Didaktisk litteratur

Enström, Ingegerd. 2010. *Ordens värld: Svenska ord – struktur och inläring*. Hallgren & Fallgren. 111 s. ISBN 978-91-7382-846-8

Enström, Ingegerd. 2004. "Ordförråd och ordinläring – med särskilt fokus på avancerade inlärare". I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 171–194. 23 s. ISBN 91-44-01108-3

Gibbons, Pauline. 2010. *Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande*. Hallgren & Fallgren. 214 s. ISBN 978-91-7382-848-2

Hajer, Maike & Meestringa, Theun. 2010. *Språkinriktad undervisning: En handbok*. Hallgren & Fallgren. 164 s. ISBN 9173828386

Johansson, Britt & Sandell Ring, Anniqa. 2012. *Låt språket bära – genrepedagogik i praktiken*. Hallgren & Fallgren. 229 s. ISBN 9789173828413

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 150 s.

Delkurs 3. Betyg och bedömning i svenska som andraspråk, 3 hp

Skolverket. 2010. *Kursplan Svenska som andraspråk för grundskolan*.

Skolverket. 2010. *Ämnesplan Svenska som andraspråk för gymnasiet*.

Strömquist, Siv. 2010. *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. Hallgren & Fallgren. 142 s. ISBN 978-91-7382-852-9

Svenska skrivregler. Utgivna av Språkrådet. 2008 eller senare. Liber. 263 s.

Didaktisk litteratur

Hajer, Maike & Meestringa, Theun. 2010. *Språkinriktad undervisning: En handbok*. Hallgren & Fallgren s. 135–166. 31 s.

Johansson, Britt & Sandell Ring, Anniqa. 2012. *Låt språket bära – genrepedagogik i praktiken*. Hallgren & Fallgren. s. 45–68. 23 s. ISBN 9789173828413

Skolverket 2011. *Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter*. 58 sid.

Skolverket 2007. *Svenska som andraspråk. En samtalsguide om kunskap, arbetssätt och bedömning*. 44 s.

Av institutionen tillhandahållet material. 150 s.

Delkurs 4. Tvåspråkighet, 7,5 hp

Börestam, Ulla & Huss, Leena. 2001. *Språkliga möten: Tvåspråkighet och kontaktlingvistik*. Studentlitteratur. 129 s. ISBN 91-44-01845-2

Håkansson, Gisela. 2003. *Tvåspråkighet hos barn i Sverige*. Studentlitteratur. 192 s. ISBN 91-44-03070-3

Jonsson, Carla. 2010. "Makt- och identitetsrelaterade funktioner i kodväxling". I: Musk, Nigel & Wedin, Åsa (red.). *Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle*. Studentlitteratur. s. 127–143. 16 s. ISBN 978-91-44-05986-0

Med annat modersmål – elever i grundskolan och skolans verksamhet. 2008. Skolverket, Rapport 321. 64 s.

Sjögren, Annika, Runfors, Ann & Ramberg, Ingrid. 2003. *En "bra" svenska? Om språk, kultur och makt*. Mångkulturellt centrum i Botkyrka, 111 s. ISBN 91-88560-01-5

Wagner Hansen, Åse Kari, Strömquist, Sven & Uppstad Henning, Per. 2010. *Den flerspråkiga människan: en grundbok om skriftspråkslärande*. Lund: Studentlitteratur. 277 s. ISBN 978-91-44-05674-6

Av institutionen tillhandahållet material. 150 s.

Delkurs 5. Uppsats, 7,5 hp

Johansson Bo & Svedner, Per Olov. 2005. *Examensarbetet i lärarutbildningen: undersökningsmetoder och språklig utformning*. Kunskapsföretaget. 136 s. ISBN 91-89040-64-3

Lagerholm, Per. 2010. *Språkvetenskapliga uppsatser*. Studentlitteratur. 138 s. ISBN 978-91-44-05645-6

Strömquist, Siv. 2010. *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. Hallgren & Fallgren. 142 s. ISBN 91-7382-816-5

Svenska skrivregler. Utgivna av Språkrådet. 2008 eller senare. Liber. 263 s.